

Informacja o działalności Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie za okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku

CZĘŚĆ I

OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM

.Podstawa prawna i zakres działania Kolegium

Podstawę prawną działania Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie (dalej: SKO) stanowi ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. 2018 poz. 570 – j.t.) oraz rozporządzenia wydane na podstawie delegacji ustawowej.

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa (t. jedn. Dz. U. 2022 r. poz. 2651 z p. zm.). Kolegium orzeka również w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach, między innymi rozstrzyga sprawy z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste (art. 78-81 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. jedn. Dz.U. z 2020r. Poz. 1990).

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 roku w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz. U. 2003 r nr 198, poz.1925): **miasto stołeczne Warszawę** oraz powiaty: **grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, sochaczewski, warszawski zachodni, wołomiński i żyrardowski wraz z gminami objętymi tym obszarem.**

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze jest państwową jednostką budżetową.

.Obsada kadrowa Kolegium – 2022 r.

Kolegium składa się z 101 członków: 49 etatowych i 52 pozaetatowych.

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 45	wyższe administracyjne: 4	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 49	wyższe administracyjne: 1	wyższe inne: 2

Wśród członków Kolegium jest 54 radców prawnych.

Biuro Kolegium składa się z 40 osób. Dziewiętnaście osób legitymuje się wykształceniem wyższym, pozostali średnim. Struktura zatrudnienia w 2022 r. wyglądała następująco: kierownik biura plus kadry – 3 osoby, księgowość – 3 osoby, kancelaria - 4 osoby, sekretariaty - 25 osób, archiwum – 1 osoba, obsługa techniczna - 4 osoby.

. Lokal i wyposażenie Kolegium

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie mieści się w biurowcu przy ul. Obozowej 57. Na parterze budynku znajduje się biuro podawcze oraz sala oglądu akt. Na piętrach 7-10 budynku usytuowane są pokoje biurowe Kolegium, archiwum oraz sala konferencyjna, przeznaczona na spotkania, zgromadzenia ogólne i szkolenia pracowników, wykorzystywana również podczas spotkań KRSCO. W budynku jest zainstalowana kontrola dostępu i system monitoringu, zabezpieczające obszar przed dostępem osób nieuprawnionych. Lokalizacja spełnia wszystkie wymogi dotyczące dostosowania powierzchni, w tym również dla osób niepełnosprawnych.

W roku sprawozdawczym 2022 Kolegium dokonało zakupu nowego oprogramowania do obsługi prowadzonych spraw oraz serwera przeznaczonego do jego instalacji. W ramach unowocześnienia oraz usprawnienia dotychczasowej infrastruktury informatycznej zakupiono komputery i monitory, urządzenie wielofunkcyjne (drukarko-kopiarkę) oraz drukarki do etykiet. Ponadto w roku sprawozdawczym wyposażono jedno pomieszczenie socjalne w meble i sprzęt agd.

Wszelkie zakupy i wprowadzone rozwiązania mają za zadanie ułatwić pracę pracownikom i dostosować sposób działania Urzędu do obowiązujących przepisów.

CZĘŚĆ II

WPLYW SPRAW

**Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją -
28 876**

w tym spraw:

- 1.1. pozostałych w ewidencji z roku poprzedzającego okres
objęty informacją /ⁱ - 10 416.....
- 1.2. wpływ spraw w roku objętym informacją - 18 460.....

Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacjąⁱⁱ :

2.1. Liczba spraw administracyjnych - ogółem 15 261

Lp.	Określenie rodzaju sprawy → patrz załącznik do Informacji	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej	2191
2.	działalność gospodarcza	92
3.	planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	1075
4.0	pomoc społeczna 757, świadczenia rodzinne 1865, fundusz alimentacyjny 118, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.) 18, dodatki mieszkaniowe 122, świadczenia wychowawcze 282	3162
5.0	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za uż. wiecz.), w tym przekształcanie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne 2225, opłaty adiac. 148, podziały 213	2586
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	745
7.	prawo wodne	112
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	92
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	34
10	prawo o ruchu drogowym 1586, drogi publiczne, transport drogowy 774	2360
11.	prawo górnicze i geologiczne	0
12.	egzekucja administracyjna	183

13.	inne, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII Kpa, (597) zaświadczenia (869) i informacja publiczna (1163)	2629
-----	---	------

2.2.Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2019 r. poz. 2325 – dalej jako Ppsa)/ⁱⁱⁱ - 2129

2.3.Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste - 1070

.Liczba postanowień sygnalizacyjnych – 0

CZĘŚĆ III

ZAŁATWIANIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

1. Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją - 17 460

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw		
1.	akty wydane przez SKO jako organ II instancji / ^{iv} , w tym : <table border="1" data-bbox="268 1070 1074 1200"> <tr> <td>akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej /^v</td> <td>230</td> </tr> </table> - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.1.	akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej / ^v	230	9008
akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej / ^v	230			
2.	akty wydane przez SKO jako organ I instancji / ^{vi} - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.2.	3424		
3.	postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń na bezczynność organu, w tym : <table border="1" data-bbox="268 1529 1074 1585"> <tr> <td>uznające zażalenia za uzasadnione</td> <td>72</td> </tr> </table>	uznające zażalenia za uzasadnione	72	391
uznające zażalenia za uzasadnione	72			
4.	akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi	2093		
5.	pozostałe / ^{vii}	2544		

1.1. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ II instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	decyzje utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 Kpa oraz art.233 § 1 pkt 1 Op) / ^{viii}	3889
2.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 2a Op) / ⁷	1286
3.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 Kpa oraz art. 233 § 2 Op) / ⁷	2838
4.	decyzje umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 3 Op) / ⁷	146
5.	pozostałe odwoławcze	849

1.2. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ I instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art.150 § 2 Kpa oraz art. 244 § 2 Op) / ^{ix}	11
2.	decyzje o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 Kpa oraz art. 242 § 3 Op) / ⁸	7
3.	decyzje o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nieważności decyzji (art. 61a Kpa oraz art. 249 § 3 Op) / ⁸	78
4.	decyzje stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 – 158 Kpa oraz art. 247 – 251 Op) / ⁸	308
5.	decyzje o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 Kpa oraz art. 248 § 3 Op) / ⁸	183
6.	decyzje odmawiające uchylecia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 Op) / ⁸	10
7.	decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania(art. 151 Kpa oraz art. 245 Op) / ⁸	15
8.	decyzje umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105 § 1 Kpa oraz art. 208 Op)	41
9.	pozostałe	2771

1. Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO w roku objętym informacją^x - 8 332

CZEŚĆ IV

ZAŁATWIANIE SPRAW Z ZAKRESU OPŁAT ZA UŻYTKOWANIE WIECZYSTE NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH

1. Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku objętym informacją ogółem -	1 551
w tym ugody -	...0...
2. Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO -	443
3. Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO (z roku 2022 i lat poprzednich)⁹ -	1 533

2. CZEŚĆ V

SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

1. Sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325 – dalej jako Ppsa) :

Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem -	2 093
w tym :	
1.1. Liczba skarg na decyzje i postanowienia Kolegium skierowanych do WSA w roku objętym informacją, ogółem -	1687
wskaznik „zaskarżalności” / ^{xi} -	13,6 %
1.2. Liczba skarg na bezczynność Kolegium skierowana do WSA w roku objętym informacją, ogółem -	44
1.3. Liczba skarg uwzględnionych przez Kolegium we własnym zakresie w trybie art. 54 § 3 Ppsa, ogółem -	2
1.4 Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na postanowienia) skierowanych przez SKO w roku objętym informacją do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie , ogółem -	30
1.5 Liczba sprzeciwów na orzeczenia Kolegium skierowanych do WSA po zmianie przepisów K.p.a. w 2017 r.	48
2. 1.6. Liczba innych spraw prowadzonych przez Kolegium w trybie określonym przepisami Ppsa, skierowanych do WSA (w większości dot. skarg kasacyjnych przesłanych z WSA w trakcie postępowania sądoadministracyjnego) ogółem/ ^{xii} -	

2. Skargi na akty i czynności Kolegium rozpatrzone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny prawomocnymi orzeczeniami w roku objętym informacją :

Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem - 1137

w tym :

Lp.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd	1100
	w tym :	
	uwzględnienie skargi	333
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd	37
	w tym :	
	uznające skargi za uzasadnione	15

W sumie wpłynęło orzeczeń 1498 WSA, w tym 361 to orzeczenia formalne, nierozstrzygające.

• Orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W roku 2022 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie wpłynęło 440 orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, z czego 277 – merytorycznych.

Sąd oddalił 34 skargi kasacyjne Kolegium i 158 skarg kasacyjnych stron postępowania (w niektórych przypadkach kilka skarg kwestionowało ten sam wyrok WSA).

Uwzględnionych zostało 18 kasacji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie i 66 skarg kasacyjnych stron postępowania.

Wybrane problemy z orzecznictwa Kolegium – według rodzaju spraw:

Pomoc społeczna

Głównym problemem są nadal sprawy dotyczące skierowania, umieszczenia a zwłaszcza opłat za pobyt w DPS. W styczniu 2022 r. weszła w życie zmiana dotycząca zwolnień z opłat niektórych osób. Przepis brzmi: *Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli: osoba obowiązana do wnoszenia opłaty wykáže, w szczególności na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, rażące naruszenie przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu obowiązkowo alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty.* Jest to przepis tak dalece nieostry i niejednoznaczny, że dopuszcza różne interpretacje, a orzecznictwo sądowe jest niejednolite.

Ponadto pojawił się znowu wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego, w którym sąd nakazał wykazywać w decyzjach dotyczących zasiłków celowych, wysokość posiadanych środków oraz liczbę osób pozostających pod opieką danego POPS. Trend taki był już obecny w orzecznictwie, potem na szczęście pojawiły się wyroki mówiące, że szczupłość środków jest powszechnie znana; obecnie mamy powrót do poprzednich poglądów.

Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci

Spraw z tego zakresu jest niewiele po przejęciu 500+ przez ZUS, aczkolwiek jeszcze się pojawiają. Dotyczą lat ubiegłych – głównie po podjęciu zawieszonych postępowań albo po wyrokach wydanych w naszych sprawach. Zawieszone postępowania dotyczą najczęściej Ukraińców, którzy są w Polsce przed wojny i bardzo długo czekają na karty pobytu. Pojawiają się również postępowania nadzorcze.

Świadczenia rodzinne

1. Świadczenie pielęgnacyjne

Mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt K 38/13, którym Trybunał orzekł, że przepis art. 17 ust. 1b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną ze względu na moment powstania niepełnosprawności, jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, ustawodawca nadal nie zmienia tego przepisu. Trybunał Konstytucyjny, orzekając o niekonstytucyjności tego przepisu, nie usunął go z ustawy, bowiem poprawienie stanu prawnego w tym zakresie należy wyłącznie do ustawodawcy, który - biorąc pod uwagę skutki społeczne rozstrzygnięć podejmowanych w tej materii - powinien tego dokonać bez zbędnej zwłoki. Niestety Ministerstwo Rodziny w sposób nieprzejednany uznaje przepis za obowiązujący.

Ponieważ ośrodki pomocy społecznej obawiają się kontroli, którą sprawuje wojewoda, Kolegium nadal orzeka reformatoryjnie i przyznaje świadczenie zgodnie z wyrokiem Trybunału. Nie oznacza to absolutnie, że świadczenia przyznawane są w każdym przypadku. Kolegium musi przeprowadzić postępowanie mające na celu

ustalenie m. in., czy rezygnacja z zatrudnienia ma związek ze sprawowaniem opieki; często bowiem z wnioskiem występują osoby, które nigdy nie pracowały bądź przerwały pracę kilka lat temu, a obecnie domagają się przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Stoimy na stanowisku, że świadczenie przysługuje tylko wtedy, gdy rezygnacja z pracy ma rzeczywisty związek z niepełnosprawnością osoby wymagającej opieki. Spraw takich było w roku 2022 kilkaset, co stanowi znaczne obciążenie w pracy orzeczniczej. Kilka decyzji tego typu (odmowa ze względu na brak związku) zostało już osądzonych przez WSA. Stanowisko składów orzekających Sądu jest niejednolite – niektóre składy uznają, że związek taki musi zostać wykazany, a inne uchylają decyzje, wskazując, że wystarczy sama chęć sprawowania opieki. Od tych ostatnich wyroków napisaliśmy kilka kasacji, czekamy na ich rozpoznanie.

2. Świadczenia rodzinne a ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Pojawiło się wiele spraw dotyczących osób przybyłych do Polski w związku z wojną na Ukrainie. Uchodźcy mają prawo do świadczeń rodzinnych, ale organy I instancji miały początkowo problemy z interpretacją przepisów, zwłaszcza dotyczących świadczenia rodzicielskiego (tzw. kosiniakowe) oraz świadczenia pielęgnacyjnego. Mamy kilkanaście spraw nadzorczych w związku z błędną interpretacją dotyczącą początkowej daty przyznania świadczeń.

Sprawy na tle dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279)

Wbrew pozorom i oczekiwaniom liczba spraw z tego zakresu niewiele się zmniejszyła. Wprawdzie w zasadzie została rozstrzygnięta kwestia sposobu zakończenia postępowań na podstawie przepisu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1491), zgodnie z którym *Postępowania administracyjne w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji lub postanowienia, wszczęte po upływie trzydziestu lat od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji lub postanowienia i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ostateczną decyzją lub postanowieniem, umarza się z mocy prawa* (zwyciężyła koncepcja zakończenia postępowania decyzją deklaratoryjną, zatwierdzającą w rozstrzygnięciu, że postępowanie z dniem 16 września 2021 r. uległo umorzeniu - Wydział I WSA w Warszawie podzielił ten pogląd), ale wiele spraw toczy się nadal. Niestety bowiem niektóre składy Sądu uchylają decyzje Kolegium, a nawet stwierdzają ich nieważność, jeżeli w rozdzielniku decyzji znajdzie się osoba nieżyjąca. Umarzając postępowanie w toku, Kolegium często nie ma wiedzy o zmianach; tym bardziej nie ma takiej wiedzy w postępowaniu zawieszonym. Poszukiwanie spadkobierców jest w takich sprawach żmudne, a – wobec treści przepisu – wydaje się zbędne.

W związku z wpływem kilkuset pilnych spraw socjalnych dotyczących dodatków (węglowego, energetycznego i innych), nie podejmujemy zawieszonych postępowań, które mogłyby zostać umorzone, bowiem zwyczajnie nie ma na to czasu. Niemniej wiele takich spraw czeka na zakończenie – po kilkadziesiąt w poszczególnych referatach oraz co najmniej drugie tyle spraw zawieszonych przez osoby, których nie ma już w Wydziale.

Nadal wpływają liczne sprzeciwy prokuratorskie od różnych decyzji pierwszoinstancyjnych i kolegiajnych, wydanych na podstawie dekretu oraz Uchwały nr 11 i ustawy o gospodarce gruntami. Prokuratura podtrzymuje zarzuty prezentowanie uprzednio – skierowanie decyzji do osoby zmarłej i to także wtedy, gdy w postępowaniu brali również udział spadkobiercy tej osoby. Prokuratura prezentuje sztywne stanowisko, że decyzja taka jest decyzją wydaną z rażącym naruszeniem prawa.

Prokuratorzy zgłaszają też sprzeciwy dotyczące poszczególnych elementów decyzji dekretowych, choć kwestia ta nie ma wpływu na dalsze postępowanie, a strony wręcz uznają to za szykanę. I wreszcie są liczne sprzeciwy ściśle merytoryczne, dotyczące np. planów zagospodarowania, ich obowiązywania w dacie wydania decyzji, kwestionujące ustalone następstwo prawne, prawidłowość nabycia roszczeń w latach czterdziestych i pięćdziesiątych oraz uprawnienia byłych właścicieli, na przykład tych, którzy legitymowali się tylko wpisem przez zastrzeżenie.

Po wydaniu wyroku przez Naczelną Sąd Administracyjny w sprawie udziału nabywców roszczeń w postępowaniu (wyroki z 29 sierpnia 2022 r., o sygnaturach: I OSK 2875/20; I OSK 2034/20; I OSK 707/20 oraz I OSK 1717/20, a także dwa wyroki z 6 października 2022 r., o sygnaturach: I OSK 999/21 oraz I OSK 1578/21) wpłynęło głównie od Prezydenta m. st. Warszawy kilkadziesiąt wniosków o stwierdzenie nieważności różnych decyzji, przede wszystkim o ustanowieniu prawa użytkownika wieczystego – na podstawie dekretu lub art. 214 ugn. Są to zarówno sprzeciwy prokuratorskie, jak i wnioski Prezydenta m. st. Warszawy. Ponieważ Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się w tej sprawie z pytaniem prawnym, czekamy na uchwałę w tej sprawie. Wydział stoi na stanowisku, że zmiana linii orzeczniczej oraz interpretacja sądu w konkretnej sprawie nie jest rażącym naruszeniem prawa. Niemniej wszystkie sprawy trzeba ocenić, zgromadzić i przeczytać akta.

Prezydent m. st. Warszawy wydał też kilkanaście decyzji o umorzeniu postępowania dekretowego, opierając się na powyższych wyrokach NSA, uznając, że nabywca roszczeń nie może domagać się ustanowienia na jego rzecz użytkownika wieczystego. Tę kwestię musimy rozstrzygnąć sami i przyjąć jednolite stanowisko, bowiem z oczywistych względów brak jest orzecznictwa w takich sprawach.

Nadal mamy też do czynienia ze sprawami opartymi na art. 214a ugn; są to sprawy, w których odmawia się użytkownika wieczystego niezależnie od zapisów planu. Czekamy na wyroki NSA – jak dotąd WSA zwykle podziela pogląd Kolegium, ale strony składają kasacje.

Wszystko wskazuje na to, że sprawy dotyczące dekretu pozostaną z nami na długo, choć ich zakres ulega zmianie.

W 2022 roku pojawiło się w zakresie kompetencji Kolegium wiele nowych ustaw o charakterze socjalnym, przede wszystkim są to ustawy o dodatkach – węglowym, opałowym, elektrycznym, osłonowym.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym

Spraw z tego zakresu było jak dotąd najwięcej – już w roku 2022 ponad sześćset. Ustawa była kilkakrotnie nowelizowana, przy czym ustawodawca zaniedbał ujednoczenia przepisów, w związku z tym niektóre przepisy w brzmieniu sprzed nowelizacji pozostawały z sprzeczności z nowelizacją. Ponadto organy I instancji prowadzą politykę literalnej wykładni, najchętniej tych przepisów, które pozwalają na odmowę, mimo, że nowelizacja stanowi inaczej. Wiele decyzji – w związku z nowelizowaniem ustawy – zostało przez Kolegium uchylonych, ponadto pojawiają się

problemy wynikające z sytuacji życiowych, np. śmierć wnioskodawcy po złożeniu wniosku, a przed wydaniem informacji – organ postępowanie umarza w związku ze śmiercią strony, a termin na złożenie wniosku przez spadkobiercę minął.

Osobnym zagadnieniem są nieliczne, ale bardzo trudne sprawy dotyczące dodatków dla tzw. podmiotów wrażliwych. Przyznanie takiego dodatku uwarunkowane było złożeniem skomplikowanego wniosku, zawierającego dane dotyczące wydatków na opał w roku poprzednim, z czym np. schroniska dla bezdomnych zupełnie sobie nie radzą. Ocena takiego wniosku wymaga wiedzy fachowej, której prawnicy nie mają, trzeba nieraz zasięgać opinii inżynierów.

Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (dodatki olejowe, drewniane oraz gazowe LPG)

Takich spraw było mniej, ponad siedemdziesiąt, sprawiały podobne problemy jak dodatki węglowe.

Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej – sprawy te dopiero zaczynają wpływać; na razie swoją trudnością nie odbiegają od innych dodatków.

Podziały

W związku z przekazaniem do Wydziału I spraw dotyczących podziałów, członkowie Wydziału – etatowi i pozaetatowi – odświeżyli swoją wiedzę w tym zakresie, tematyka ta nie sprawia poważniejszych problemów orzeczniczych.

Zaświadczenia

W sprawach tych rozpoznajemy zarówno wnioski o wydanie zaświadczenia przez SKO (postanowienia o odmowie zdarzają się rzadko), jak i zażalenia na odmowę wydania zaświadczenia przez organy I instancji. W tych ostatnich sprawach większość spraw to postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności tych gruntów (ustawa o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów). Liczba spraw z tego zakresu zmalała, ale pozostały sprawy najtrudniejsze, wracają też sprawy po uchyleniu przez Kolegium lub Sąd.

Rośnie natomiast liczba spraw dotyczących odmowy wydania zaświadczenia o samodzielności lokali. Są to często sprawy bardzo trudne, często medialne, strony domagają się ich szybkiego rozstrzygnięcia. Ostatnio wpłynęło kilkanaście spraw, w których strona domaga się wydania zaświadczenia o samodzielności kilkunastu lokali w domu jednorodzinnym wybudowanym na podstawie pozwolenia na budowę wydanego przed dniem 11 lipca 2003 r. Prawdopodobnie takich spraw będzie więcej, więc konieczna jest pogłębiona analiza przepisów, bowiem orzecznictwa jest niewiele.

Prawo o drogach publicznych

Ostateczne i prawomocne rozstrzygnięcie o kolizji przepisów Prawa o zgromadzeniach z przepisami o drogach publicznych

Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął sprawy ze skarg kasacyjnych Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie, których celem było ustalenie wykładni przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach w kontekście problematyki potencjalnego uzyskania przez organizatora zgromadzenia zezwolenia na zajęcia pasa drogowego. NSA ostatecznie stanął na stanowisku, że ustawa Prawo o zgromadzeniach reguluje podstawową wolność obywatelską i czyni to w sposób wyczerpujący. Oznacza to, że ograniczenia wolności zgromadzeń mogą wynikać z regulacji, która wprost odnosi się do organizacji i przebiegu zgromadzenia. Oczywiście ograniczenia w tym zakresie mogą znajdować się w innych ustawach niż Prawo o zgromadzeniach, jednak wówczas muszą wprost odnosić się do sposobów realizacji tej wolności. Konsekwencją tego musi być stanowisko, że jakiegokolwiek ograniczenia wolności zgromadzeń w zakresie miejsca, czasu i sposobu korzystania z niej mają wynikać z przepisów, które taką wolność regulują, niezależnie od tego w jakich aktach prawnych się znajdują. Zawsze jednak mają być wprost odniesione do tej wolności. Zatem ograniczenie wolności zgromadzeń nie może być dokonywane przez pryzmat regulacji, które nie są związane z organizacją i przebiegiem zgromadzenia. Gdyby tak było to wolność zgromadzeń stawałaby się iluzoryczna. W tym stanie rzeczy NSA doszedł do przekonania, iż zajęcie pasa drogowego w ramach zgromadzenia nie może podlegać regulacji określającej zasady zajmowania pasa drogowego przewidzianej w ustawie o drogach publicznych, co oznacza, że przepisy tej ustawy nie mają zastosowania w przypadku odbywania zgromadzenia (wyroki NSA z dnia 8 września 2022 r. o sygn. akt: II GSK 751/19, II GSK 817/19, II GSK 218/20, II GSK 258/20, II GSK 259/20).

Ustawa o kierujących pojazdami

Wyrok Trybunał Konstytucyjnego w zakresie zatrzymania prawa jazdy z powodu przekroczenia prędkości o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym

W dniu 13 grudnia 2022 r. Trybunał konstytucyjny w sprawie o sygn. akt K 4/21 wydał wyrok, w którym uznano, że art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 541, ze zm.), rozumiany w ten sposób, że podstawę wydania decyzji, o której mowa w art. 102 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, ze zm.), stanowi wyłącznie informacja organu kontroli ruchu drogowego o ujawnieniu popełnienia czynu opisanego w art. 135 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.), jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Uzasadniając swoje stanowisko Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż starosta, prowadząc postępowanie na podstawie art. 102 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o kierujących pojazdami, nie dokonuje samodzielnie żadnych ustaleń faktycznych. Jest związany informacją otrzymaną od organu kontroli ruchu drogowego oraz pozbawiony możliwości zbadania, czy to na wniosek czy z urzędu, okoliczności w tej informacji podanych. Kierowca jest pozbawiony jakiegokolwiek szansy na obronę swoich racji, skutecznego zakwestionowania informacji, a decyzja administracyjna jest wydawana automatycznie. Z przepisu art. 2 Konstytucji RP wynika m.in. standard sprawiedliwej i rzetelnej procedury, która musi zapewniać wyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Strona postępowania musi mieć zapewnione

prawo do wysłuchania, przedstawienia swoich dowodów, co składa się na obiektywne rozpatrzenie sprawy. Niezależnie od tego, czy sankcja ma wymiar karny czy administracyjny, wszechstronne rozpatrzenie sprawy jest jednocześnie prawem obywatela oraz obowiązkiem organu oraz ustawodawcy, który ma tak ukształtować przepisy procesowe, żeby odpowiadały standardom demokratycznego państwa prawnego. Powyższy wyrok aktualnie ma marginalne przełożenie na żądania wznowienia postępowań administracyjnych w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Warszawie w sprawach orzeczonych przed jego wydaniem. Należy pamiętać, że wyrok ten nie znajduje automatycznie zastosowania do każdej tego typu sprawy, w szczególności tej, gdzie przekroczenie przez kierowcę prędkości o więcej niż 50 km/h w terenie zabudowanym zostało potwierdzone przez Policję nałożeniem mandatu karnego, który tenże kierowca przyjął. Z kolei, dopiero przyszłość pokaże, jakie w praktyce orzeczniczej będą skutki tego wyroku. Tym bardziej, że ustawodawca planuje zmiany legislacyjne mające na celu dostosowanie obecnych przepisów do wydanego przez Trybunał Konstytucyjny wyroku.

Wymiana zagranicznego prawa jazdy cudzoziemcowi na polskie krajowe :

Do SKO w Warszawie w 2022 roku wpłynęło łącznie 22 odwołania w przedmiocie odmowy cudzoziemcom wymiany zagranicznego prawa jazdy na polskie. Najczęściej dotyczyły one Rosjan, Ukraińców i Białorusinów.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowią przepisy :

- 1) ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2021r. poz. 1212, dalej UKP),
- 2) Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu 8 listopada 1968r. (Dz.U. z 1998r. nr 5 poz. 40 i 44), która została ratyfikowana 1 czerwca 1984r. (dalej: Konwencja Wiedeńska),
- 3) rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016r. w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz.U. 2016, poz. 231).

Wskazać równocześnie trzeba na treść art. 14 ust. 2 UKP, który stanowi, że jeżeli prawo jazdy wydane za granicą zawiera ograniczenie, o którym mowa w art. 13 ust. 5, ograniczenie to uwzględnia się w wydawanym prawie jazdy. Z kolei Załącznik Nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 maja 2016r. w sprawie wzorów dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz.U. z 2016r. poz. 702) „Wzór prawa jazdy wydawanego na terytorium RP”, pkt 2.2.4. zawiera wykaz oznaczenia kodów i subkodów ograniczeń w zakresie uprawnień lub informacji dodatkowych” wpisywanych do dokumentu prawa jazdy.

Zagadnienia sporne rozpoznawane przed Kolegium dotyczyły braku w polskich przepisach odpowiedników zakazów i ograniczeń w uprawnieniach do prowadzenia pojazdów przewidywanych w ustawodawstwie rosyjskim, białoruskim czy ukraińskim, a także braku polskiego odpowiednika w zakresie uprawnienia do prowadzenia tych samych pojazdów przewidzianego w zagranicznym prawie jazdy. Dla przykładu: polska kategoria B1 uprawnia do kierowania czterokołowcami, czterokołowcami lekkimi i motorowerami, pomija zaś trójkołowce, które z kolei ujęte są w kategorii B1 w rosyjskim prawie jazdy, uprawnienie do prowadzenia motocykli w polskim prawie jazdy zastrzeżone jest dla kategorii A, A1, A2, zaś motocykli trójkołowych, zależnie od mocy, do kategorii A1 i A2, inaczej niż m.in. w prawodawstwie rosyjskim.

Stosowanie art. 189 f § 1 KPA :

Do SKO w Warszawie w 2022 roku wpłynęło 1184 spraw dotyczących nałożenia na stronę kary pieniężnej administracyjnej w zakresie :

- niepowiadomienia organu rejestrującego o nabyciu lub zbyciu pojazdu – 720 spraw

- zajęcia pasa drogowego bez wymaganego zezwolenia – 464 sprawy.

Zgodnie z treścią 189f § 1 KPA organ administracji publicznej, w drodze decyzji, odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu jeżeli:

1) waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszania prawa lub

2) za to samo zachowanie prawomocną decyzją na stronę została uprzednio nałożona administracyjna kara pieniężna przez inny uprawniony organ administracji publicznej lub strona została prawomocnie ukarana za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, lub prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe i uprzednia kara spełnia cele, dla których miałyby być nałożona administracyjna kara pieniężna.

Nie ulega wątpliwości, że ww. instytucja prawna odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej jest przejawem odejścia ustawodawcy od konstrukcji administracyjnej odpowiedzialności obiektywnej za naruszenie prawa polegające na niedopełnieniu obowiązku (naruszeniu zakazu) o charakterze administracyjnym. Istotą odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej jest bowiem nienakładanie tej kary, mimo że doszło do naruszenia prawa przez obowiązanego (adresata zakazu).

Powyższe od dnia 1 czerwca 2017 roku powoduje w istocie każdorazowo dwukrotne rozpoznane przez Skład Orzekający tej samej sprawy co do powstałego deliktu administracyjnego. Z jednej strony Kolegium działa w oparciu o przesłanki warunkujące nałożenie kary pieniężnej w trybie decyzji związanej, wynikające z mocy przepisu prawa materialnego (m.in. ustawa Prawo o ruchu drogowym, ustawa o drogach publicznych), z drugiej zaś strony omawiany przepis k.p.a. wymaga od sprawozdawcy dodatkowego nakładu pracy polegającego na szczegółowej ocenie w trybie uznania administracyjnego czy naruszenie prawa obiektywnie nie było wyrazem lekceważenia prawa, a zdarzeniem losowym, incydentalnym uprawniającym do żądania odstąpienia od ukarania w świetle przesłanek art. 189f § 1 KPA.

Podatki i opłaty lokalne

Oprocentowanie nadpłat w zakresie podatków i opłat lokalnych

Stałym zagadnieniem, o którym rozstrzyga Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie w swojej praktyce orzeczniczej, jest kwestia oprocentowania nadpłaty w zakresie m. in. podatków i opłat lokalnych. Przypomnieć należy, iż zgodnie z brzmieniem art. 78 § 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa oprocentowanie przysługuje w przypadkach przewidzianych w art. 77 § 1 pkt 1 i 3 – od dnia powstania nadpłaty, a jeżeli organ podatkowy nie przyczynił się do powstania przesłanki zmiany lub uchylecia decyzji, a nadpłata nie została zwrócona w terminie – od dnia wydania decyzji o zmianie lub uchylecia decyzji. Istotnym w tej materii zagadnieniem jest kwestia „przyczynienia się” organu podatkowego do powstania nadpłaty, która jest pojmowana w sposób niejednolity w orzecznictwie sądów administracyjnych. W ostatnich wyrokach Naczelny Sąd Administracyjny uznał, iż ustawodawca w powołanym przepisie odwołuje się do przyczynienia się do „powstania

przesłanki” uchylenia decyzji, a nie samego uchylenia decyzji. Nie chodzi więc o to, co było podstawą samego uchylenia decyzji, np. przedawnienie, lecz o to, co doprowadziło do zaistnienia takiej przesłanki. Sąd uznał, że działania organów podatkowych prowadzące do przedawnienia zobowiązania podatkowego muszą być przedmiotem oceny z punktu widzenia przyczynienia się do uchylenia decyzji. Ponadto, NSA wyraził pogląd prawny, iż przesłankę przyczynienia się do uchylenia decyzji należy odnosić nie tylko do organu podatkowego pierwszej instancji, ale również organu odwoławczego, na co wskazuje ogólne pojęcie organu podatkowego w ustawie – Ordynacja podatkowa (wyroki NSA z dnia 29 listopada 2022 r. o sygn. akt III FSK 1936/21, III FSK 2192/21, III FSK 2161/21).

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Z dniem 3 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy znowelizowanej ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), a także przepisy znowelizowanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobu ustalania wymagań dotyczących nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. Nr 164, poz. 1588), które określa sposób ustalania wymagań wymienionych w art. 61 ust. 1 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Do czasu wejścia w życie przepisów nowelizujących w myśl § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia w celu ustalenia wymagań nowej zabudowy i zagospodarowania terenu właściwy organ wyznaczał wokół działki budowlanej, której dotyczył wniosek o ustalenie warunków zabudowy, obszar analizowany i przeprowadzał na nim analizę funkcji oraz cech zabudowy i zagospodarowania terenu w zakresie warunków, o których mowa w art. 61 ust. 1-5 ustawy, zaś granice obszaru analizowanego wyznaczało się na kopii mapy, o której mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy, w odległości nie mniejszej niż trzykrotna szerokości frontu działki objętej wnioskiem o ustalenie warunków, nie mniejszej niż 50 metrów. Obecnie kwestie te uregulowane zostały w art. 61 ust. 5 a ustawy, zgodnie z którym w celu ustalenia wymagań dla nowej zabudowy i zagospodarowania terenu właściwy organ wyznacza wokół terenu, o którym mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1a, na kopii mapy zasadniczej lub mapy ewidencyjnej dołączonej do wniosku o ustalenie warunków zabudowy obszar analizowany w odległości nie mniejszej niż trzykrotna szerokość frontu terenu, jednak nie mniejszej niż 50 metrów, i przeprowadza na nim analizę funkcji oraz cech zabudowy i zagospodarowania terenu w zakresie warunków, o których mowa w ust. 1. Przez front terenu należy rozumieć tę część granicy działki budowlanej, która przylega do drogi publicznej lub wewnętrznej, z której odbywa się główny wjazd na działkę.

W ocenie Kolegium aktualne zatem pozostaje orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące wykładni art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.). W wyroku z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt II OSK 1769/16, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że: *„ustalenie warunków zabudowy odnosi się do działki objętej wnioskiem jako całości nie zaś jedynie tej jej części, która w wyniku realizacji inwestycji będzie faktycznie zabudowana (lub w inny niż dotychczas sposób zagospodarowana)”*. Powyższe stanowisko zostało wyrażone także w wyrokach Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 sierpnia 2021 r., sygn. akt II OSK 1351/21,

2 marca 2021 r., sygn. akt II OSK 270/21, z dnia 5 kwietnia 2017 r. sygn. akt II OSK 2012/15, z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt II OSK 2066/14, z dnia 1 marca 2016 r. sygn. akt II OSK 1626/14, z dnia 11 marca 2014 r. sygn. akt 2363/12.

Rozwiązania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

W 2022 r. nastąpił wpływ spraw dotyczących odwołań od decyzji w przedmiocie zwrotu świadczeń przyznanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095) oraz w przedmiocie odmowy udzielenia ulg w spłacie ww. zobowiązań na podstawie art. 55 i 56 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. W sprawach tych nie zapadły dotychczas wyroki sądów administracyjnych.

Udzielanie ulg w spłacie zobowiązań na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych

Nastąpił wzrost liczby spraw dotyczących odwołań od decyzji w przedmiocie odmowy udzielenia ulg w spłacie zobowiązań finansowych na podstawie art. 64 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. (t. jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1634). W tych sprawach Kolegium orzekło na podstawie ugruntowanego orzecznictwa sądów administracyjnych w zakresie wykładni pojęć „ważnego interesu zobowiązanego” i „interesu publicznego”, „uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych”.

Terminy przedawnienia w związku z przepisami pandemicznymi

W związku z rozpatrywaniem spraw m.in. z zakresu zwrotów dotacji, ustalania opłat z tytułu korzystania ze środowiska, składowania odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym, itp. dodatkową kwestią w tych postępowaniach jest obliczania terminów przedawnienia w związku z przepisami ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568), zawieszającymi bieg terminów przepisanych przepisami prawa administracyjnego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz przepisem art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 875).

.Kontrole przeprowadzone w Kolegium przez MSWiA, Kancelarię Premiera, NIK i inne uprawnione organy (np. ZUS)

W roku sprawozdawczym 2022 w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Warszawie kontrolę przeprowadził Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

.Działalność pozaorzecznicza Kolegium (szkolenia etc)

W roku sprawozdawczym Prezes, Wiceprezes i członkowie Kolegium wzięli udział w licznych szkoleniach i konferencjach na następujące tematy:

- zmiany w k.p.a.;
- świadczenia rodzinne – nowe ustawy i orzecznictwo;
- podatki i opłaty lokalne;
- świadczenia pielęgnacyjne;
- problemy związane z aktami własności ziemi;
- zarządzanie emocjami w relacjach ze stroną oraz radzenie sobie ze stresem.

Ze względu na zaplanowane od początku 2023 r. zmiany w systemie obsługującym SKO, pracownicy biura odbyli szkolenie w zakresie obsługi systemu EZD – eDokument, a także szkolenie online na temat prawidłowego prowadzenia stron BIP i publikowania informacji przez państwowe jednostki budżetowe.

Pracownicy działu finansowego wzięli udział w szkoleniu w zakresie raportowania umów do rejestru ministerstwa finansów przez jednostki sektora finansów publicznych.

Sytuacja finansowa SKO w roku 2022

W ramach koniecznych czynności mających na celu poprawienie sytuacji materialno-organizacyjnej oraz stanu finansowego pracowników Kolegium - Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie wystąpiło z pismem zawierającym uwagi do projektu budżetu SKO na rok 2022r. wnosząc o:

- przyznanie środków na wynagrodzenia bezosobowe w wysokości 70 tys. zł. z przeznaczeniem na pokrycie w pełnej wysokości potrzeb na wynagrodzenia z tytułu umów zleceń.

Od nowego roku płaca minimalna będzie wynosić 3000 zł brutto, a minimalna stawka godzinowa 19,60 zł, czyli wzrost ok. 7%. W związku z powyższym wzrośnie również wynagrodzenie z tytułu umów zleceń. Planowane wykonanie w br umów zleceń będzie na poziomie 720 tys. zł. Przyjmując, że zatrudnienie z tego tytułu utrzyma się na obecnym poziomie to wynagrodzenie z tytułu umów zleceń w 2022 r. wzrośnie o ok. 60 tys. zł. Do tego wzrosną również wydatki z tytułu pochodnych od tych wynagrodzeń o ok. 10 tys. zł.

- przyznanie środków na wynagrodzenia dla 6 etatowych członków, w wysokości 700 tys. zł. W 2020 roku liczba spraw do rozpatrzenia ujęta w ewidencji Kolegium warszawskiego wynosiła 33155. W sytuacji, gdy jeden członek etatowy fizycznie może w miesiącu rozpoznać ok. 26 spraw, to do unormowania sytuacji kadrowej istnieje konieczność zatrudnienia co najmniej 106 orzeczników (nie licząc członków pozaetatowych), a obecnie w Kolegium zatrudnionych jest 49 członków etatowych.

- przyznanie środków na wynagrodzenia dla 8 pracowników biura w wysokości 660 tys. zł wraz z pochodnymi (do obliczenia wysokości wynagrodzenia dla pracowników biura przyjęliśmy jako bazę wyjściową średnią krajową). Brakuje ok. 18 pracowników biura. Aby prawidłowo funkcjonowała jednostka zmuszeni jesteśmy zatrudniać osoby

w formie umowy zlecenia. Zadania przez nie wykonywane są coraz bardziej odpowiedzialne i coraz bardziej zbliżone do tych wykonywanych w ramach stosunku pracy, co budzi zastrzeżenia organów kontrolnych i jest podnoszone następnie w wystąpieniach pokontrolnych, m. in. w ostatnim z dnia 06.05.2021 roku. Stwarza to również zagrożenie wystąpień pracowników do Sądu Pracy w celu przekształcenia stosunku pracy z umowy zlecenia w etat.

- przyznanie środków na podwyżki dla 38 pracowników biurowych w wysokości 810 tys. zł (do obliczenia wysokości wynagrodzenia dla pracowników biura przyjęliśmy jako bazę wyjściową średnią krajową). Nasze kolegium pozostaje w coraz bardziej dramatycznej sytuacji spowodowanej brakiem pracowników biurowych, którzy znacznie ułatwiają pracę orzecznikom, wyręczając ich w czynnościach technicznych, takich jak zakładanie akt, wysyłanie pism, kontakty z interesantami, zapisy komputerowe i dbałość o terminowość w rozpatrywaniu spraw. Jest to bardzo odpowiedzialna praca, wymagająca dokładności, sumienności, cierpliwości, pracowitości i umiejętności współpracy jak również doświadczenia. Z powodu bardzo niskich wynagrodzeń mamy w ostatnim okresie wysoką rotację pracowników – odchodzą pracownicy już doświadczeni, bo znajdują na rynku pracę spokojniejszą za o wiele wyższe wynagrodzenie. To powoduje problemy nie tylko z zapewnieniem ciągłości działań ale również niezadowolenie pozostałych pracowników z powodu znacznego obciążenia pracą i dodatkowo wdrażaniem do zadań nowych osób. Niskie wynagrodzenie w Kolegium powoduje zatrudnianie pracowników z coraz niższymi kompetencjami jak i trudności w ogóle ze znalezieniem pracowników. Odbija się to na jakości wykonywanych prac i może stanowić w konsekwencji zagrożenie dla terminowości i poprawności wykonywanych zadań. Nieustanne poszukiwanie pracowników poprzez ogłoszenia na stronie BIP-u i występowanie o stażystów do Urzędu Pracy nie daje zbyt dużych możliwości zatrudnienia pracowników wykwalifikowanych z nadzieją na związanie ich na dłużej z naszym urzędem.

- przyznanie dodatkowych środków na pokrycie wydatków bieżących związanych z opłatą za czynsz w wysokości 110 tys. zł. Od września bieżącego roku w związku z zapisami w umowie o waloryzacji czynszu wzrosnie nam opłata za czynsz i koszty eksploatacyjne w wysokości średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. W 2020 roku wskaźnik ten wynosił 103,4% tj. wzrost o 3,4% w stosunku do 2019 r. Obecnie za czynsz i koszty eksploatacyjne płacimy rocznie 3.204.000 zł, w związku z powyższym w 2022 r. nastąpi wzrost o ok. 110.000 zł.

- przyznanie dodatkowych środków na pokrycie wydatków bieżących związanych z dostosowaniem nowego programu EZD do obsługi spraw do potrzeb Kolegium oraz dodatkowe szkolenia dla pracowników w wysokości 30 tys. zł. Na koniec 2021 roku planowany jest zakup nowego programu EZD do bieżącej obsługi spraw. Ponieważ jest to duże przedsięwzięcie zarówno informatyczne jak i diametralna zmiana w obsłudze, konieczne będzie przeprowadzenie dodatkowych szkoleń i modyfikacji programu do specyfiki pracy Kolegium.

Powyższe wnioski do projektu budżetu Prezes SKO w Warszawie uzasadnił: będąc zobowiązany ograniczeniami wynikającymi z treści wyżej wymienionego pisma przedstawiłem projekt budżetu Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie w żądanej wysokości. Jednakże bardzo proszę o uwzględnienie prośby o dodatkowe środki według wyżej wymienionej specyfikacji z uwagi na fakt, iż bez tych

środków, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie nie będzie w stanie realizować ustawowych zadań nałożonych ustawą.

Trudna sytuacja Kolegium warszawskiego w zakresie obsady etatowej została potwierdzona w wystąpieniach pokontrolnych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz MSWiA, jednakże dotychczasowe działania w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych na nowe etaty nie przynoszą zamierzonych rezultatów. Niskie pensje jak i niska obsada etatowa zarówno pracowników biurowych jak i członków etatowych Kolegium powodują odejścia doświadczonych pracowników i większe obciążenie pracą pozostałych.

Taka sytuacja niekorzystnie odbija się na jakości orzecznictwa, co między innymi spowoduje duże koszty sądowe, a także lawinowy wzrost skarg na bezczynność Kolegium do wszystkich możliwych instytucji, łącznie z europejskimi oraz obciążanie Kolegium karami grzywny za nieterminowe załatwianie spraw.

Wykonanie budżetu w SKO-Warszawa za 2022 rok.

Budżet Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie zgodnie z ustawą budżetową na 2022 rok wynosił 16.795.000 zł.

W 2022 r. na wniosek Prezesa SKO decyzją Ministra Finansów zostały zwiększone środki na wydatki o kwotę 484.738 zł (250.000 zł na wynagrodzenia bezosobowe, 106.000 na wydatki bieżące oraz 128.738 zł na wydatki związane z kosztami sądowymi i wpisami kasacyjnymi).

Plan po zmianach na 31.12.2022 r. wynosił 17.243.738 zł.

W ustawie budżetowej na 2022 r. nie planowano dochodów. Zrealizowane dochody w 2022 r. to w szczególności:

- wynagrodzenie dla płatnika za terminowe wypłacanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego oraz wynagrodzenie za terminowe przekazywanie podatku do urzędu skarbowego,
- wygrane kasacje,
- wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych,
- odszkodowanie od Poczty Polskiej za zagubione dokumenty.

Razem należności z tytułu dochodów w 2022 r. wynosiły 31.719,68 zł. Dochody wykonane 9.069,56. Powyższą kwotę wykazaliśmy w sprawozdaniu jako dochody wykonane i przekazane na rachunek Ministerstwa Finansów. Pozostałe należności w wysokości 22.650,12 zł dotyczą wygranych kasacji, które nie zostały wpłacone na konto Kolegium do 31.12.2022 r.

Korzystając z uprawnień wynikających z ustawy o finansach publicznych Prezes Kolegium dokonał zmian w planie finansowym 2022 r, polegających na przeniesieniu planowanych wydatków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej w celu zabezpieczenia środków na wydatki wynikające z bieżących potrzeb, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania jednostki.

W 2022 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze miało zaplanowane środki w § 6060 – zakupy inwestycyjne, które nie zostały zrealizowane w 2021 r. z uwagi na trudną sytuację na rynku i panującą pandemię. W związku z powyższym środki w wysokości 212.000 zł. zostały przeniesione jako wydatki niewygasające z upływem 2021 roku z

terminem realizacji do listopada 2022 r. Z powyższych środków zakupiono dwa urządzenia wielofunkcyjne o wartości 57.009,03 zł oraz program EKD do bieżącej obsługi spraw o wartości 152.520 zł. Niewykorzystana kwota w wysokości 2.470,97 została zwrócona na rachunek Ministerstwa Finansów. Wykonanie planu wydatków niewygasających wynosi 209.529,03 tj 98,8%.

Wykonanie planu po zmianach w 2022 roku (bez wydatków niewygasających z 2021 r.) wynosi 16.992.262,63 co stanowi 98,54% w stosunku do planu po zmianach.. Różnica pomiędzy planem a wykonaniem budżetu 1,46 %, Niewykorzystane środki zostały rozliczone z Ministerstwem Finansów.

PREZES
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Warszawie

Tomasz Podlejski

Warszawa, dnia 28 marca 2023 r.

- ⁱ - dot. spraw, które wpłynęły do SKO w latach poprzedzających okres objęty informacją, ale nie zostały załatwione przez SKO,
- ⁱⁱ - patrz pkt 1. ppkt 1.2. ,
- ⁱⁱⁱ - dot. spraw, które wpłynęły do SKO w roku objętym informacją, a do których zastosowanie mają przepisy Ppsa tj. m.in. skargi, skargi kasacyjne, zażalenia i inne, wykonywane w trybie tej ustawy – patrz m.in. przyp.11;
- ^{iv} - decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed SKO jako organem II instancji (w tym art. 134 Kpa) oraz inne wydane w tym postępowaniu np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 Kpa lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op ;
- ^v - decyzje (postanowienia) kończące postępowanie prowadzone po wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed SKO jako organem II instancji w trybie art. 221 Op ;
- ^{vi} - decyzje (postanowienia) wydane przez SKO jako organ I instancji np. w postępowaniu dot. stwierdzenia nieważności (art. 156 § 1 Kpa oraz art. 247 § 3 Op) lub wznowienia postępowania (art. 145 § 1 Kpa oraz art. 240 § 1 Op), postanowienia wydane w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i 3 Kpa, art. 169 § 4 Op oraz inne wydane w tych postępowaniach np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 Kpa lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op ;
- ^{vii} - np. postanowienia dot. sporów kompetencyjnych (art. 22 § 1 pkt 1 Kpa), wyznaczenia organu wskutek wyłączenia (art.25-27 Kpa oraz art.130 i 132 Op), dopuszczenia organizacji społecznej do udziału w postępowaniu (art.31§ 2 Kpa), odmowy przywrócenia terminu (art. 59 § 1 i 2 Kpa), odmowy udostępnienia akt (art. 74 § 2 Kpa oraz art. 179 § 2 Op), wniosku o wyjaśnienie, uzupełnienie oraz sprostowanie (art.113 Kpa oraz art.213 i 215 Op), wniosku o wstrzymanie wykonania decyzji (art.224 § 3 pkt 2 Op), opłat i kosztów postępowania (dział IX Kpa);
- ^{viii} - dot. również postanowień zgodnie z art. 144 Kpa oraz art. 239 Op
- ^{ix} - dot. również postanowień zgodnie z art. 126 Kpa oraz art. 219 Op
- ^x - dot. spraw, które nie zostały załatwione przez SKO w roku objętym informacją ;
- ^{xi} - liczba skarg skierowanych do sądu w stosunku do ogólnej liczby podjętych przez kolegium w roku objętym informacją rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu;
- ^{xii} - obejmuje inne sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie przepisów Ppsa np. wezwanie do usunięcia naruszenia prawa (art. 52 § 3), wnioski o sprostowanie omyłki pisarskiej (art. 156), wnioski o uzupełnienie wyroku (art. 157), wystąpienie o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego (art. 15 § 1 pkt

4 w zw. z art. 4), wniosek o zawieszenie postępowania przed sądem i o podjęcie zawieszzonego postępowania (art. 123-131) czy wznowienie postępowania (art. 270) itd. ;

INFORMACJE DODATKOWE I WNIOSKI

Informacje dodatkowe – ich zamieszczenie staje się obowiązkowe w egzemplarzu skierowanym do KR SKO w celu sporządzenia zbiorczej informacji rocznej

Informacje dodatkowe powinny zawierać :

2. Wybrane problemy z orzecznictwa Kolegium – wg rodzaju spraw (wg układu z części II pkt 2. - Rodzaje spraw ujętych w ewidencji w roku objętym informacją);
3. Przyczyny zaległości w rozpatrywaniu spraw oraz proponowane rozwiązania w tym zakresie, itp.;
4. Informację nt. skarg kasacyjnych – liczba uwzględnionych skarg złożonych przez Kolegium itd.
5. Kontrole przeprowadzane w Kolegium przez MSWiA, Kancelarię Premiera, NIK i inne uprawnione organy (np. ZUS) – wyniki, wystąpienia pokontrolne i ich wykonanie;
6. Omówienie wydanych przez prezesa SKO postanowień sygnalizacyjnych;
7. Działalność pozaorzecznicza Kolegium – opiniowanie aktów prawnych, zgromadzenia krajowe i regionalne SKO, szkolenia, wydawnictwa, współpraca z innymi organami państwa i instytucjami;
8. Wskazanie nowych zadań;
9. Wykonanie budżetu, zatrudnienie, płace i kwalifikacje osób zatrudnionych.

